

SPC
PÀGINES ESPECIALS

MERITXELL

DIMECRES, 7 / DIJOUS, 8 DE SETEMBRE DEL 2022

EL SANTUARI RENASCUT

ES COMMEMOREN
ELS 50 ANYS DE LA
DESTRUCCIÓ DE L'ANTIC
TEMPLE I EL 40È
ANIVERSARI DE LA CASA
DE COLÒNIES AINA

INTRODUCCIÓ

Cinquanta anys de l'incendi

► LES CIRCUMSTÀNCIES DE LA DESTRUCCIÓ DE L'ANTIC SANTUARI ENCARA SÓN UN MISTERI ► EL CONSELL GENERAL VA IMPULSAR LA CONSTRUCCIÓ DEL NOU TEMPLE EL 1974

És la mitjanit del 8 al 9 de setembre del 1972. Mossèn Ramon Rossell tanca les portes del santuari de Meritxell després d'una llarga diada. Una hora més tard, l'avisen que el temple està en flames. Quan es compleixen cinquanta anys d'aquest tràgic succés, encara no s'han esclarit les circumstàncies d'un incendi que va devastar totalment el centre religiós, i en què van desaparèixer dues imatges, romànica i gòtica, i dos retaules de l'interior. Les autoritats del país mai van voler investigar els fets, però de seguida es va posar sobre la taula la necessitat de tornar a bastir l'emblemàtic santuari.

Què calia fer? Reconstruir l'antic temple, que per altra ban-

da havia quedat petit, o fer-ne un de nou amb la capacitat suficient per acollir els feligresos, cada cop més nombrosos? La controvèrsia va durar dos anys, fins que el 1974 el Consell General pren la decisió d'aixecar un santuari de nova planta. L'obra s'encarrega al prestigiós arquitecte català Ricard Bofill, que va concebre l'espai sota una forta càrrega simbòlica, com ara les dues naus encreuades que signifiquen la confluència de camins pròpia del lloc, o els murs tallats horitzontalment amb els

EL SANTUARI DE RICARD BOFILL VA SER REBUT AMB RETICÈNCIES

arcs nus sobre el claustre, al·ludint l'esquelet de l'antiga església que l'incendi va deixar al descobert.

L'edifici va ser inaugurat amb gran solemnitat exactament quatre anys després de l'incendi, el Dia de Meritxell de 1976, i inicialment va ser rebut amb reticència per una part important de la societat andorrana. La teulada de coure va concentrar bona part de les crítiques, en què s'argumentava que havia de ser de llosa, per respecte a la tradició arquitectònica pròpia del Principat.

L'atac al nou santuari també era una forma de crítica política, d'oposició. De fet, les queixes van servir perquè no s'arribés a culminar el projecte original, que preveia, a més, un pont que travessava el riu, una zona de restauració, un aparcament i un camí que havia de pujar fins al roc

A MÉS

LA HISTÒRIA DE LES TALLES

La talla original de la Verge de Meritxell va desaparèixer amb l'incendi que va acabar amb l'església el 8 de setembre del 1972. Es tractava d'una talla romànica del segle XII de la Verge amb el nen. La nova imatge es va encarregar a Sergi Mas, una rèplica que va ser robada l'any 2005. Les dues imatges que es veneren actualment són reproduccions amb els mateixos trets que la talla medieval desapareguda.

de la Salve, davant de Meritxell. Bofill també havia previst la construcció d'un estany artificial, on es reflectiria el temple, i que havia de servir com a element de contenció en cas de crescuda del riu.

Amb el pas dels anys, les veus disconformes es van anar apaivagant mentre el santuari de Meritxell esdevenia un símbol més de de l'Andorra moderna. El reconeixement definitiu va arribar el juliol del 2014, quan el Papa Francesc, a través d'un rescripte de la Congregació per al Culte Diví, va concedir a l'església el títol de basílica menor. La concessió responia a la petició efectuada pel Bisbat d'Urgell, i portava la data del 13 de maig del 2014, exactament cent anys després de la declaració pontifícia de la Mare de Déu de Meritxell com a patrona de les Valls.

Més junts, més forts. Creixem amb Andorra.

Feliç dia de Meritxell

BEST
DIGITAL
BANK
ANDORRA
2022

GLOBAL BANKING &
Finance
review

BEST
CSR
BANK
ANDORRA
2022

GLOBAL BANKING &
Finance
review

Crédit Andorrà

ENTREVISTA **MOSSÈN RAMON ROSSELL**

EL RECTOR DE CANILLO repassa les dues grans efemèrides que marquen la diada d'aquest any: els cinquanta anys de l'incendi de l'antic santuari i els quaranta de la inauguració d'AINA.

“Bofill em va dir: ‘Jo faig la casa per a la Mare; tu per als fills’”

Aquest any celebrem els 40 anys de la casa de colònies AINA. Com va sorgir el projecte?

Ve de lluny. De jove, a Bellcaire d'Urgell, el meu poble natal, ja teníem un equip de futbol i un grup de teatre. De capellà, vaig ser nomenat vicari d'Organyà, on vam crear el Cau. Allà programàvem des de la tómbola per a la fira fins a classes de català, excursions a Valldarques i la revista *La Penya dels Ganxos*. El meu carisma d'educador que em va portar a ser mossèn passava pel lleure. Nomenat rector de Canillo pel bisbe Iglesias el juliol de 1966, em vaig apuntar als Campaments de Molt Il·lustre Consell (Camic), obra social, lúdica i educativa del mestre Pere Canturri, secretari de la conselleria d'Educació i de Cultura.

El meu amic Pere i el seu equip em van acollir amb els braços oberts. L'estiu de 1975 un incendi en un pis del Pas de la Casa va provocar la pregunta: “Qui té cura dels fills mentre el pare i la mare treballen en un supermercat?” Vaig contestar, en plena reunió al local del cinema: “El mossèn de Canillo.” El Camic ja feia 5 anys que havia plegat. Obrírem les Colònies Populares de Canillo l'estiu de 1976, el mateix estiu de la benedicció del nou Santuari. L'arquitecte Ricard Bofill m'encoratjava: “Jo faig la casa per a la Mare, i tu l'has de fer per als fills.”

La iniciativa va tenir èxit des del primer moment?

El primer èxit va venir del Pas de la Casa. De 38 colonistes, una vintena eren del Pas. Era la població on durant l'es-

tiu les mares trobaven feina al costat dels marits. L'estiu següent els infants ja no cabien al Casal Sant Serni. Passaven de la setantena d'inscripcions. Els de 7 a 11 anys dormien al Casal i els de 12 a 14 en tendes de campanya al prat de Sant Joan.

En quin moment es va decidir que calia ampliar l'espai i construir l'actual casa de colònies a Canillo?

L'any 1979 va ser l'Any internacional del nen. La millor manera de festejar-lo era bastir una casa de colònies que acollís els infants dignament i amb més mitjans pedagògics. Òbviament el nom no podia ser altre que AINA (Any internacional del nen@ d'Andorra). La primera pedra va ser beneïda pel bisbe Joan Martí el 30 de setembre de 1979. Per a mi va ser una gran mani-

festació en pro dels drets dels infants, un dels quals és el dret a les vacances, el de l'educació a través del lleure.

A què creu que és deguda la bona acollida a les colònies?

Les realitats que neixen com a fruit d'una necessitat tenen ja les arrels de l'èxit. I no del “bla, bla, bla” de tantes promeses que acaben al calaix. La divisa d'AINA des de l'estiu de 1976 diu: “A l'estiu, cap infant sense colònies!” Els pares que treballen necessiten algú que tingui cura dels fills. A més, l'educació en el lleure és una pota del tamboret tan necessària com les potes de l'educació familiar i la formal de l'escola.

Com definiria l'esperit i la filosofia d'AINA?

Els dos eixos de l'educació del lleure a AINA són 1) la muntanya i 2) el cant. Amb ells fem l'ADN d'AINA: fer conèixer i estimar Andorra; crear lligams d'amistat amb la convivència; fomentar la creativitat de cada infant; fomentar l'esport més a l'abast de tots i més complet, amb el senderisme o

Govern d'Andorra

El Govern us convida a participar en els actes de celebració de la

Festa de Nostra Senyora de Meritxell

Dijous 8 de setembre

9 h. Missa jove animada pels infants i joves d'AINA.

11 h. Eucaristia solemne a la Basílica de Meritxell presidida per l'arquebisbe i copríncep d'Andorra, Joan-Enric Vives i Sicília, concelebrada amb els sacerdots de les Valls, amb l'assistència d'autoritats andorranes i cantada pel Cor dels Petits Cantors d'Andorra. Cant de l'Himne Andorrà i dels Goigs i veneració de la Mare de Déu.

La missa serà retransmesa en directe per Ràdio i Televisió d'Andorra.

12 h. Ballada de sardanes amb la Cobla Osona i repartiment de coca i moscatell.

18 h. Concert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra en col·laboració amb la Fundació ONCA a l'església del Santuari Basílica.

19 h. Missa vespertina a l'església Meritxell Memòria.

Entre les 7 i les 21 hores hi haurà un servei gratuït i continuat d'autobusos entre la carretera general i el Santuari de Meritxell. L'església del Santuari tancarà les portes a les 24 hores.

Diumenge 18 de setembre

12 h. Concert de Meritxell a l'Auditori Nacional d'Andorra, a Ordino, a càrrec de DJonca: passió per la música disco.

Diumenge 25 de setembre

12.30 h. Concert al Santuari Basílica de Meritxell ofert per l'Orfeó Andorrà i la Coral Casamanya sota la direcció de Josep Puig.

ANDBANK /
Private Bankers

Dels valors tradicionals a la innovació disruptiva.

Andbank, compromesos amb la societat
i el progrés d'Andorra.

Feliç Diada de Meritxell!

l'esquí de fons a l'hivern; sembrar valors humans i cristians com el respecte, l'alegria...; i finalment, conrear la fe que l'infant porta de la seva casa amb l'espiritualitat.

També es commemoren els 50 anys del dissortat incendi del santuari de Meritxell. Com recorda aquella nit del 8 de setembre de 1972?

No la vull recordar. Aquelles flames viuen avui en el meu cor com la malaurada nit de fa 50 anys. Des d'aquella nit sé què és la impotència humana i la desorientació dins la negror de la nit. Em va consolar la padrineta de cal Jarca de Prats quan em va confiar: "Mossèn, ara estíem més que mai la Mare de Déu de Meritxell."

Quin va ser l'impacte d'aquests fets en la societat andorrana?

Tristor, llàgrimes, preguntes, comunió en el dol... però també, com diu la cançó: "de les tristors en farem llum." El síndic Escudé em confortava en dir-me: "La Mare de Déu vol una nova església per a la nova Andorra que estem bastint."

I de fet es va reaccionar ràpidament i de seguida es va projectar un nou temple. És cert que inicialment el projecte de Ricard Bofill no acabava d'agradar?

Una bona colla de ciutadans ens vam reunir al taller de la Carme Mas per presentar l'església santuari que el Poble d'Andorra volia per a la Mare i

“

DES D'AQUELLA
NIT DE L'INCENDI
SÉ QUÈ ÉS LA
IMPOTÈNCIA I LA
DESORIENTACIÓ

Patrona. Hi havia l'arquitecte Raduan, que coordinava el Cercle de les Arts i de les Lletres, el Grup del Dijous, on hi havia el Sergi Mas, el monjo de Montserrat Pare Cebrià Baraut... El Consell General, amb un *feeling* de profeta va cercar un arquitecte que pel seu nom atragués els pelegrins i els turistes. Ho van encertar. Un arquitecte peruà va venir per conèixer l'única obra religiosa de Ricard Bofill. Personalment, vaig preguntar als qui s'oposaven al projecte bofil·lià quines eren les raons. Em van respondre des de la confidencialitat: "Som l'oposició i és una manera de lluitar contra la majoria." Els únics que van tenir raó eren els consellers que no veien clar que els teulats de coure aguantessin les nevades canillenques. El anys els han donat la raó.

Bon dia de Meritxell

La percepció del santuari ha canviat amb els anys. Podem dir que avui dia és una icona d'Andorra?

És cert que per a un país que té com a ric patrimoni 44 esglésies romàniques no va ser fàcil acostumar-se a l'arquitectura del nou santuari. L'Esteve Albert va publicar, per encàrrec d'AINA, el llibre *Meritxell, màgia i paisatge*, gràcies al qual la gent va descobrir la bellesa de la nova casa de la Patrona. També ens va donar un bon cop de mà el llibre que AINA, en ocasió del 75è anys de la coronació canònica de la Mare de Déu de Meritxell, va encomanar al pare Cebrià Baraut, monjo de Montserrat. Fins a 12 llibres, un per cada estrella de la corona de la Mare de Meritxell, ha publicat AINA. Allò important, però, és que un país necessita símbols d'identitat, com ho predicava l'arquebisbe Copríncep l'any passat en ocasió del centenari de la coronació canònica. Deia: "Tenim el símbol de la bandera, el de l'himne andorrà, els coprínceps i el més important, la Mare de Déu declarada patrona el 24 d'octubre de 1873 pel M. I. Consell General." L'Albert Moia, responsable del Punt Jove del comú de Canillo, ho deia en la convivència que cada any fan a la borda AINA de Meritxell: "Estimar Andorra és estimar Meritxell; estimar Meritxell és estimar Andorra."

Després de dos anys de pandèmia, podem dir que la festa de Meritxell torna aquest any a la normalitat?

Meritxell, portes obertes, és el meu le-

ma. Durant aquests anys marcats per la covid-19 ens hem adaptat a les circumstàncies. Per aquest motiu hem celebrat totes les cerimònies que han trucat, algunes tímidament, a la porta, i hem atès tots els pelegrins dins la normativa establerta pel Govern. Això

vol dir haver intensificat els actes. L'any passat es va suprimir la missa de l'Aurora, però davant el nombre de pelegrins que havia pujat caminant, els vaig recompensar amb la santa missa. Sortosament, enguany tornem a la normalitat perquè no ens caldrà

posar persones voluntàries que facin respectar els grups bombolla i les distàncies.

Què destacaria del programa d'actes d'aquest any del Mes meritxel·lià?

La lliçó que ens dona la història. De la crisi de la indústria del ferro en va sorgir la proclamació de la Mare de Déu de Meritxell, fins aleshores patrona de Canillo –com deien els primers goigs–, com a Patrona d'Andorra que uneix els ciutadans. De l'incendi de fa 50 anys n'ha sorgit aquest Meritxell que, com dius tu, "és la icona d'Andorra". Cada any, gràcies al ministeri de Turisme, fem una edició de deu mil estampes en cinc llengües de la Mare de Déu del segle XII amb les pregàries que a la vegada descriuen per al pelegrí i també per al turista el que és Meritxell. Destaco que aquest any, a més del curs per diplomar monitors com a educadors de lleure, també hem ofert a la Mare de Déu, el curs de directors. I també la parròquia de Canillo és feliç que hagi retornat la campana del campanar d'espada que havia desaparegut amb l'incendi. La posobra, l'arxipreste de les Valls, mossèn Ramon Sàrries, la batejarà després que el cònsol de Canillo, la ministra de Cultura i el Robert Lizarte, autor del llibre sobre les campanes de Canillo, hauran fet el seu corresponent parlament. La campana és la veu de Déu que des del segle XIII cridava –i ens torna a invitar avui– a "complir amb Meritxell el 8 de setembre".

Bon dia de Meritxell
DEMÒCRATES

/ 8 de setembre

/ **Jocor**

Feliç dia de Meritxell!

Meritxell patrona de
les Valls d'Andorra.

#SomJocor

LAMPISTERIA

SPA
WELLNESS

CALEFACCIÓ

ENERGIES
RENOVABLES

BANYS

CLIMATITZACIÓ

COL·LECTIVITATS

/ **Jocor**

SALUTACIÓ JOAN-ENRIC VIVES, ARQUEBISBE D'URGELL I COPRÍncep D'ANDORRA

Joiosa festa de Meritxell

El proper dia 8, quan tota l'Església celebra la festa de la Nativitat de la Verge Maria, a Andorra festegem la solemnitat de la Mare de Déu de Meritxell, patrona del Principat d'Andorra per decisió del Consell General (1873) i concessió del Papa St. Pius X (1914). La Patrona i Mare de tots els Andorrans ens espera a les celebracions d'aquest 2022 en el seu Santuari estimat de Canillo. És la casa sempre oberta de la nostra Mare celestial, que ens acull, ens abraça, ens refà i ens envia a millorar el món, començant per millorar-nos nosaltres mateixos. Ella, que és llum esclatant del migdia, il·lumina els passos del nostre País i ens fa difusors de la llum de la fe per il·luminar el nostre món i fer-lo més just, habitable, pacífic i fraterno.

Enguany fa 50 anys de la trista desgràcia de l'incendi de l'antic Santuari, la nit del 8 al 9 de setembre de 1972, quan feia poc de l'inici del pontificat de Mons. Jo-

an Martí i Alanis (1971-2003). Vam perdre-hi la Sagrada Imatge de la Mare de Déu i el poble andorrà s'entristí molt. Amb tot, vam saber reaccionar. Tots els andorrans amb les nostres Autoritats li vam bastir un nou temple a la Mare celestial, construït per l'arquitecte Ricard Bofill i dedicat el 1974. Més endavant, ja més recentment (2016), li hem bastit un nou Cambril amb la cò-

pia exacta de la seva Imatge, i el Sant Pare Francesc ens ha regalat l'honor que el Santuari sigui Basílica Menor (2014). Ho recordem enguany amb acció de gràcies, amor de fills i promesa del nostre poble, unit i suplicant envers la seva llarga mà estesa.

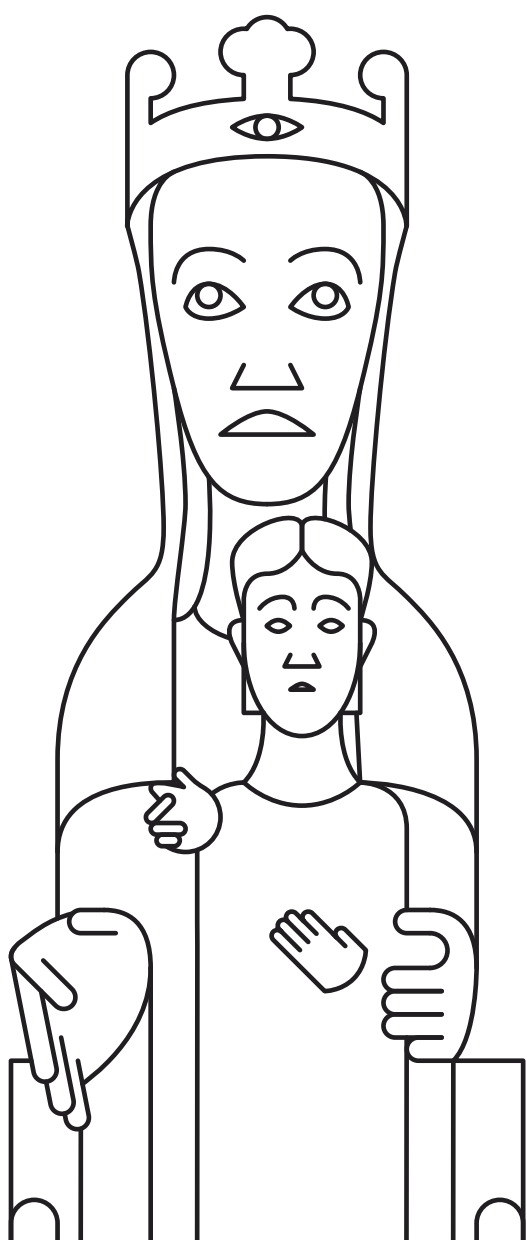
També enguany fa 40 anys de la naixença d'AINA, la Casa de colònies que Mn. Ramon Rossell ha anat bastint i cuidant durant

tants anys, ajudat de molts col·laboradors, especialment de joves monitors i infants. És l'obra social del Santuari envers els infants i joves, envers les famílies a qui volem enfortir i donar ajudes, en moments històrics crítics, quan la vida i la família necessiten del nostre compromís cristià i ciutadà. Estimar la Mare de Déu ens ha de portar a estimar els seus fills, tots, especial-

EL SANTUARI ÉS LA CASA SEMPRE OBERTA DE LA NOSTRA MARE CELESTIAL

ment en les seves necessitats educatives i espirituals. I amb preferència, els més vulnerables.

Us invito a donar gràcies per aquesta festa tan joiosa de la nostra Mare i Patrona. Que Ella ens agermani, vessi l'amor i la pau al Principat d'Andorra i a tota la Diòcesi d'Urgell, als llocs del món on hi ha guerra, violència i injustícies, i que ompli d'amor el País Andorrà. Que Santa Maria, la fidel creient, la humil serventa del Senyor, que sempre estigui unida al seu Fill Jesús, intercedeixi per nosaltres, ens acosti a Déu, ens ensenyi a estimar millor, i ens ajudi a mantenir la fe cristiana ben viva i a conservar les tradicions del nostre poble.

FELIÇ

DIA

DE MERITXELL

**CELEBRA EL DIA DE MERITXELL
A L'ILLA DELS
PIOLETS EXPLORADORS
DIJOUS 8 DE SETEMBRE**

De les 10 a les 13 hores
TALLERS INFANTILS DE MANUALITATS

A les 12 hores
ESPECTACLE 'PA AMB OLÍ' AMB EL PIOLET, LA VIOLETA I L'ANDI

Recordeu que dijous 8 de setembre, Dia de la Meritxell, les cafeteries, els restaurants i els cinemes romandran oberts. A més, amb el carnet del Club Piolet podràs gaudir d'un 10% de descompte a la teva entrada als Cinemes illa.

EL CENTRE D'ANDORRA

SALUTACIÓ EMMANUEL MACRON, PRESIDENT DE LA REPÚBLICA FRANCESA I COPRÍncep D'ANDORRA

Esperança per la pau i pel futur

A ndorranes, andorranes, residents, És amb un gran plaer que aprofito aquest dia tan especial per al Principat d'Andorra, el 8 de setembre, per dirigir-me a vosaltres. Efectivament, des de l'any 1873 Andorra celebra la patrona de les valls, la Mare de Déu de Meritxell.

Aquesta data del 8 de setembre, més enllà de la commemoració religiosa, reuneix tant els nacionals com els residents que han escollit el Principat per viure i treballar-hi, i constitueix un rar símbol d'unitat nacional i de cohesió social.

Una diada simbòlica en què el poble del Principat d'Andorra mostra el seu vincle als valors destacats en el preàmbul de la Constitució de 1993, que són la llibertat, la pau, la justícia, la democràcia i el progrés social.

Malauradament, aquests valors són, des de fa més de sis mesos, posats en qüestió per l'esclat de la guerra a Ucraïna.

Avui voldria agrair especialment al Govern i al parlament andorran la seva decisió, valenta i sense precedents en la història del Principat, de sumar-se a les sancions internacionals contra Rússia.

No ens enganyem, en els propers mesos el Principat, com tots els països d'Europa, haurà de mostrar una gran fortalesa i una gran unitat per afrontar els reptes que s'esperen, aquest és el preu que haurem de pagar per defensar la nostra llibertat i els nostres valors.

En aquest 8 de setembre, dia de Meritxell, hem de mostrar esperança per la pau i pel futur de les nostres democràcies malgrat els trastorns que s'esperen.

Conec la resiliència i la capacitat del poble andorrà per afrontar les dificultats, la llarga història d'Andorra de gairebé vuit segles enmig de dos veïns poderosos n'és el millor exemple, i sapiguen que sempre podreu comptar amb el meu suport personal com a Copríncep, però també amb el de França.

CC
CIUTADANS
COMPROMESOS

BON DIA
DE MERITXELL 2022.

La llum no és prescindible, fomentem l'estalvi energètic.

Feliç dia de Meritxell

L'energia que mou un país.

SALUTACIÓ ROSER SUÑÉ, SÍNDICA GENERAL

La persona, al centre de la política

Benvolguts i benivolgudes, És un plaer escriure aquests mots per a tots vosaltres, en la festivitat de Meritxell, la nostra patrona, una de les dates més significatives del calendari del nostre país i on s'inicia el curs escolar i el curs polític de tardor.

Enguany cal remarcar, tal com determina el calendari, la particularitat que viurem el tram final d'aquesta vuitena legislatura constitucional, per tant és temps de cloure alguns projectes i aclarir les línies de continuïtat d'aquelles iniciatives que no s'hagin pogut finalitzar.

Aquesta, com bé sabeu, ha estat una legislatura marcada per l'empremta dolorosa de la covid en bona part del seu decurs i aquest fet n'ha condicionat també el seu desenvolupament. Ara que la malaltia sembla ocupar un lloc menys central en les nostres vides, és temps de reprendre línies de reflexió sobre cap on volem definir el futur del nostre país en aquest complex segle XXI.

Sens dubte, l'anàlisi aprofundida sobre el creixement i la sostenibilitat ha de formar part de les agendes dels propers mesos i sobre aquests punts tots nosaltres hem de tenir l'ocasió de parlar i opinar. Benvingudes siguin les veus que se sumen al debat, perquè d'aquesta valoració n'han de sorgir iniciatives que permetin abordar temes com la dificultat de l'habitatge per a una part de la població amb més energia i eficàcia.

El canvi climàtic, que ja s'ha convertit en emergència climàtica, esdevindrà un dels elements cabdals per definir les polítiques que s'hauran d'instaurar. No hi ha més marge de maniobra i ha de quedar clar per a tots nosaltres, que els recursos del planeta són finits. Tots n'hem d'augmentar la consciència i tothom ha de ser capaç d'aportar-hi des de la seva quotidianitat.

Si a aquests aspectes hi sumem les dificultats actuals provocades per la inflació, tenim al davant l'escenari sobre el qual haurem de debatre i prendre partida els

propers mesos i estic convençuda que aquest cop les solucions a curt termini no poden resoldre cap de les problemàtiques que tenim davant. Cal un debat aprofundit i conseqüent a fi que totes les veus se sentin i la presa de de-

cisió pugui incloure visions diferents, que trobin els punts de compromís suficient, per fer polítiques fermes a favor de la ciutadania en global.

A més, la negociació de l'acord d'associació amb la Unió Euro-

ÉS TEMPS DE
REPRENDRE LÍNIES
DE REFLEXIÓ SOBRE
EL FUTUR DEL PAÍS

pea ha de ser l'ocasió de relacionar tots els punts que acabo de mencionar, en un relat endreçat i coherent, que per davant de tot situï la persona al centre de l'acció política.

Per tant, en aquesta celebració nacional, on també hem de recordar els cinquanta anys del foc devastador del santuari i els esforços de reconstrucció que es varen fer, us demano la mateixa generositat d'esperit i voluntat de treball compartit, per seguir sent una societat cohesionada i on aquells que hi habitem puguem fer-ne l'espai dels nostres somnis i il·lusions.

Feliç dia de Meritxell per a tothom.

#multiDiadeMeritxell

Celebrem el dia de Meritxell

MULTISEGUR
assegurances

Baixada del Moli, 14,
Andorra la Vella (AD500)

multisegur@multisegur.com

Tel. (+376) 808 808
Whatsapp (+376) 626 808

multisegur.com

Us desitgem un fel·lç

Dia de Meritxell

Soldeu, Andorra

www.sporthotels.ad

Sport Hotels Resort & Spa

+ 376 870 550

booking@sporthotels.ad

SALUTACIÓ XAVIER ESPOT ZAMORA, CAP DE GOVERN

Dia de retrobaments i de tradicions

Benvolgudes i benvolguts,
És per a mi un honor saludar-vos un any més amb motiu de la festa de la nostra patrona, la Mare de Déu de Meritxell. Un dia de retrobaments i de tradicions en què la nostra identitat i els nostres valors prenen més sentit que mai per reforçar tot allò que ens uneix i respectar i integrar totes les diferències que ens fan ser un país més divers i plural.

Enguany, la celebració del Dia de Meritxell té un significat encara més especial: es compleixen 50 anys d'aquella nit del 8 de setembre de 1972 en què les flames van destruir l'antic Santuari de Meritxell, i la talla de la Verge, una de les més antigues dels Pirineus, va desaparèixer sense deixar cap rastre. Devots, amants de l'art, historiadors i, en general, tota la població van sentir una gran pèrdua. Però una vegada més, el poble andorrà es va refer. Quatre anys després, el 1976, el projecte de l'arquitecte Ricardo Bofill, desaparegut recentment, inspirat en

el romànic i les muntanyes, va curar bona part de la ferida que les flames van provocar.

Com és habitual, el Dia de la Mare de Déu de Meritxell també simbolitza l'inici d'un nou curs polític, que enguany pren un significat especial perquè arribem al

final de la vuitena legislatura. Una legislatura enormement complexa; la pandèmia de la covid-19, que va obligar a aturar sobtadament la nostra activitat social i econòmica, i la guerra a Ucraïna, que ha propiciat una escalada dels preus de l'energia i dels pro-

ductes bàsics, estan comportant un esforç molt important del Govern per adoptar mesures urgents que donin suport als col·lectius i als sectors productius més afectats. Però, una vegada més, estic plenament convençut que l'afany i la bona disposició col·lectiva ens

ESTIC CONVENÇUT
QUE SUPERAREM
ELS MOMENTS
MÉS DIFÍCILS

ajudaran a superar els moments més difícils, a encarar els reptes dels nostres temps, com són la transició energètica i el canvi climàtic, la diversificació econòmica, la igualtat entre dones i homes o la necessitat de plantejar un futur amb més alternatives per a les generacions més joves.

Un any més, des del Santuari de Meritxell s'ha pensat en un programa per dignificar aquest dia tan especial al qual tothom està convidat. Un dia que ens uneix a totes i a tots i que fa palès que som una societat orgullosa de la seva identitat i alhora altament cohesionada i inclusiva.

Molt bon Dia de Meritxell!

ELECTROFRED

ROSELL, S.L.

Fred - Aire condicionat - Instal·lacions i reparacions

Maquinària de fred - Maquinària per a bugaderies

• Especialistes en hostaleria • Projectes • Serveis i manteniments

US DESITGEM BONA DIADA DE MERITXELL

SERVEI URGÈNCIA DIES FESTIUS TEL.: 330 032

Servei tècnic i delegació oficial per a Andorra

Ctra. d'Os de Civís (Aixovall) · Edif. Electrofred Rosell, Sant Julià de Lòria · Tel.: 843 903 · electrofred@andorra.ad

HISTÒRIA DEL SANTUARI ANTONI POL SOLÉ, ARQUITECTE

El temple de Meritxell

FA CINQUANTA ANYS ES VA CREMAR EL SANTUARI NACIONAL DE NOSTRA SENYORA DE MERITXELL, SÍMBOL ESPIRITUAL I ALHORA POLÍTIC D'UNIÓ DE TOTS ELS ANDORRRANS

L'èsser humà, des del seu origen, és portador alhora de tres capacitats o formes fonamentals de coneixement: el coneixement racional, derivat de la capacitat de raó i eixamplat amb el mètode científic sobre qualsevol matèria; l'emocional, derivat de la capacitat d'emoció i eixamplat amb la inspiració sobre tots els dominis artístics, i el revelat, derivat de la capacitat de consciència i eixamplat amb la sensibilitat cap a tot el que és transcendent i de l'àmbit de l'esperit. Aquestes capacitats s'han generat perquè donen resposta, com a estris indispensables, a la necessitat vital de conèixer i interpretar el món en què vivim.

Totes les civilitzacions, amb les seves cultures, han tingut i tenen la seva pròpia concepció de l'educació i de la manera de vehicular aquestes tres formes de coneixement en la societat. En particular, el tercer, el coneixement revelat, quan ha esdevingut espiritual s'ha canalitzat a través de la religió i s'ha projectat en la transcendència, en aquest cas en Déu.

Fa 50 anys es va cremar el Santuari nacional de Nostra Senyora de Meritxell, símbol espiritual i alhora polític d'unió de tots els andorrans. I amb aquell foc es va perdre el temple de tots els andorrans, entenent per temple l'espai de retrobament entre la terra i el cel, un espai de relació comunitària entre els humans i el que és transcendent (Déu).

Elidà Amigó i Montanya va escriure i fer, a més, la reflexió següent a la revista *Posobra* després de la destrucció del temple: "Si

EL TEMPLE HA DE RECREAR UN ESPAI PER PREPARAR-SE ESPIRITUALMENT

Andorra i els andorrans no hem estat capaços de salvaguardar el més preuat dels nostres tresors nacionals (una obra que afegia al seu valor artístic intrínsec, el valor representatiu que li conferia el patronatge sobre les Valls) i si no ens adonem del que significa en profunditat aquesta pèrdua, és

que Andorra i els andorrans havíem trencat ja abans de la crema el nostre fil històric. És que potser ja no tenim prou consciència del que som i del que hauríem de ser."

El temple, que va desaparèixer el 9 de setembre de 1972, va ser valorat per Pere Canturri i Montanya a la mateixa revista *Posobra* d'aquesta manera: "El Santuari de Meritxell, construït partint d'una primitiva església romànica de petites dimensions, paral·lela a l'actual reixa del presbiteri i per tant transversal a l'actual nau, ha sofert en el transcurs del temps moltes modificacions. Era més que ermita, i no arribava

a Santuari. No era lleig ni era bonic. Era com la fe de les generacions que l'havien engendrat. Era MERITXELL... La reforma que donà origen a la construcció actual és, segons la pedra visible sobre la porta d'entrada, de l'any 1658. Aquesta obra transformà completament la fesomia de l'església. És en aquest període precisament que la major part de les esglésies andorranes experimenten un canvi ampliant-se i convertint-se en obres d'un altre gust i grandiositat."

El concurs premonitori de 1971, organitzat pel Consell General, amb la Sindicatura de Francesc Escudé i Ferrero i

Eduard Rossell i Pujal, amb Marc Vila i Riba de secretari, ens mostra com n'eren de conscients que el Santuari de Meritxell ja tenia unes dimensions que el privaven d'assumir realment, en bones condicions, les funcions de santuari nacional i, per tant, de temple de tots els andorrans.

Altres referències més antigues recorden aquesta doble funció, com la de Jean Bacquer, el 1957: "[...] on arrive a la Chapelle de la Vierge de Meritxell, protectrice de l'Andorre et patronne des Vallées... symbole de la patrie andorrane."

O Guillem de Plandolit, a primers del segle XX: "L'ERMITA de Nostra Senyora de Meritxell [...] està desproveït de mèrit arquitectònic i artístic, però en canvi, és ric en presentalles dels nombrosos fidels de les Valls i de l'Urgellet, [...] és la protectora de les Valls i la seva patrona."

O bé la de Lluís Ignasi Fiter, el 1874: "Venint de Andorra y anant cap amunt per lo camí de Fransa, se troba [...] una iglesia de senzill pero agradable aspecte. Al passar per devant de la iglesia y desde dalt del camí, los bons andorrans se llevan la barretina y resan una Ave Maria ó una Salve. Es que aquell es lo Santuari ahont se venera Nostra Senyora de Meritxell."

El temple, com a obra arquitectònica, amb una funcionalitat molt clara, ha de recrear un espai per preparar-se espiritualment i ha de ser possible establir-hi el contacte, l'encontre amb el transcendent, l'Altre.

Ha de tenir la potència d'elevat l'esperit i esdevenir un espai de mediació i de trobada personal amb el misteri. L'art sacre esdevé també un conductor cap al coneixement de quelcom més gran

Us desitgem una bona festivitat
NOSTRA SENYORA DE MERITXELL

i intangible, més excels, en definitiva, cap al sagrat, i que despertí l'admiració, la meravella, i que propiciï l'experiència espiritual.

L'espai arquitectònic per satisfer la dimensió sagrada ha d'esdevenir un espai simbòlic, doncs, en els tres nivells possibles de coneixement. Cal estar al corrent dels misteris i els rituals que volen fer present el cosmos, per entendre i viure l'experiència espiritual de l'espai arquitectònic que es proposa.

El temple ha d'orientar dins l'espai arquitectònic, commemorar l'esdeveniment i contextualitzar-lo amb els símbols i rituals que s'exposen en l'espai que s'ofereix per entrar en comunió amb Déu, amb un mateix i amb el proïsme. El temple ha de ser l'expressió de la natura Regenerada, l'univers nou a la Terra. El temple com a arquitectura, no simplement religiosa sinó també sagra-

AL SANTUARI NOU S'HI VAN INCLOURE ELS ATRIBUTS DE TEMPLE

da, revela la naturalesa divina i mostra objectes sensibles, símbols del Déu invisible.

En aquest sentit, el temple romànic, previ al que es va cremar, acomplia amb l'orientació als quatre punts cardinals i situava l'altar a est. El temple cremat tenia incorporats els atributs espirituals de la petitesa, la foscor i la separació a través de la reixa metàl·lica de l'espai sagrat del profà, l'accés a la marededeu i al fill de Déu a través del cambril, els exvots que feien present la força de la fe, la llum dels ciris com a símbol de les pregàries fetes, el camí de pujada d'accés al Santuari, la porxada d'entrada per traspassar, els altars laterals dedicats a sants diversos, la crida a través de les dos campanes a l'exterior.

Una nova Sindicatura, la de Julià Reig i Ribó i Marc Vila i Riba, amb Ricard Fiter i Vilajoana de secretari, serà l'encarregada de tirar endavant la reconstrucció del Santuari, finalment amb el taller d'arquitectura de Ricard Bofill, que es va inaugurar el 1976. En el Santuari nou i actual es van voler

incloure conscientment els atributs de temple amb l'orientació correcta de la capçalera de la nau cap a l'est. Es van dissenyar tots els espais de manera ordenada i segons unes proporcions determinades, es va obrir el temple als espais exteriors (es va deixar el cambril en el vell Santuari, finalment convertit en museu, que es va reincorporar a dins la nau), es va fer entrar la llum natural i la natura amb grans vitralls transparents, es va usar una figuració formal amb elements clàssics en el disseny dels interiors, i es va recórrer a la geometria sagrada en totes les proporcions dels paviments dels terres i les parets, i en la grandària dels volums, amb l'altura, amb el gran campanar, amb la incorporació de nombroses campanes, amb l'ascensió prèvia a qualsevol dels accessos i amb tota la càrrega simbòlica del projecte inicial pel que fa als àmbits espiritual, polític, social i cultural latents en l'obra.

De l'oratori (lloc d'oració) a l'ermita (lloc de culte en despoblat), de la capella (lloc de culte sense plenitud de drets) a l'església (edifici de culte), o del santuari (església on es venera una Mare de Déu o un sant) a la basílica (església amb privilegis del Papa), el temple (edifici consagrat al culte públic d'una divinitat) hi ha estat sempre present, fos més petit o més gran, més rústic o més fi, més senzill o més complex, com la fidelitat dels andorrans, i això des d'abans de 1176, en què ja figura Meritxell com a nucli habitat en la concòrdia signada pels andorrans amb el bisbe d'Urgell.

Segons la llegenda, hem de suposar que primer fou la troballa de la marededeu abans que l'establiment d'un assentament humà a Meritxell. Segurament, el culte cristià, en aquest punt del camí ral que enllaça les valls andorranes (andosines) amb les catalanes (iberes) i occitanes (celtes) del nord del país, prengué el relleu d'algun anterior culte pagà, com no podia ser altrament des de l'existència humana i la manifestació del sagrat en la mateixa creació.

El coneixement revelat, malgrat el seu desprestigi actual per comparació als altres dos, continua a la nostra disposició i constitueix una eina imprescindible per entendre el món i la vida, i ajudar-nos a viure millor.

*El Partit Socialdemòcrata
us desitgem una feliç
Diada de Meritxell!
Visca Andorra!*

#Andorraesmereixmés

*Bona
Diada de
Meritxell*

naGRUP Logístic, S.L.
www.nagrup.com

Carretera de la Comella, 29
Edificio el Ribal AD500
T. +376 801400

**Bona diada de
Meritxell**

dropand
Powered by naGRUP

#youclickwedrop www.dropand.com

L'OBRA SOCIAL DE MERITXELL

40 anys de la casa d'AINA

■ LES ACTUALS DEPENDÈNCIES DE LES POPULARS COLÒNIES DE CANILLO VAN OBRIR EL 1982

L'incendi de l'antic santuari no és l'única efemèride que marca la diada d'aquest any. En l'altra cara de la moneda hi trobem la consolidació d'un projecte emblemàtic per al Principat, i molt estretament lligat amb Meritxell: l'entitat de lleure infantil i juvenil AINA, inicialment coneguda com a colònies populars de Canillo. Malgrat que les primeres activitats i campaments van iniciar-se el 1976, l'actual casa de colònies no es va inaugurar fins al 1982, ara fa 40 anys.

En la primera edició hi van participar una quarantena de nens, una part dels quals estaven allotjats a l'antiga rectoria i la resta en tendes de campanya. Mossèn Ramon, l'impulsor del projecte, ben

aviat es va veure desbordat per l'allau d'inscripcions. Estiu rere estiu, el nombre de nens creixia i es feia necessària una infraestructura digna. El 1979, any de col·locació de la primera pedra de la casa de colònies, ja hi havia més de 100 participants apuntats. "Si la mare d'Andorra, Meritxell, acabava d'estrenar una nova casa, per què els nens del país no en podien tenir una en condicions?", es pregunta mossèn Ramon.

Abans d'aquest projecte, el rector canillenc treballava de manera molt activa en els campaments que organitzava el Consell General, que es van deixar de fer el 1972. "Els nens passaven l'estiu tancats a casa o voltant pel carrer, fins que el 1975 va passar una desgràcia", relata el rector canillenc. "Un nen del Pas, mentre era a casa i els pares treballaven, va calar foc al pis", de manera que

LES PRIMERES ACTIVITATS I CAMPAMENTS DATEN DEL 1976

"mentre un incendi va fer renéixer el santuari, aquest altre em va encoratjar a cuidar-me dels nens que s'avorrien a l'estiu".

A més, el sacerdot considera que tot santuari ha d'anar acompanyat d'una obra social. "Montserrat té una fundació per a nens discapacitats, a Lourdes en tenen una per a joves drogoaddictes, i la nostra tasca és d'educar en el lleure i transmetre uns valors", assenyala. AINA i Meritxell tenen vincles indissociables, i per aquest motiu una de les primeres

activitats que fan els nens de les colònies és caminar fins al santuari pel camí ral. Els adolescents, de la seva banda, també van fins a Meritxell, en aquest cas l'últim dia, en una excursió nocturna que finalitza amb un ball dels campaments.

Amb els anys, AINA ha anat ampliant els serveis i les dependències. A part de l'edifici central, amb un centenar de places, hi ha diverses bordes adjacents, una àrea poliesportiva, el Casal Sant Serni al centre de Canillo i una altra borda al poble de Meritxell. Mossèn Ramon assegura que en el decurs de l'any poden passar per AINA entre 9.000 i 10.000 persones. "No només treballem a l'estiu", recorda. "Acollim grups d'esquiadors, convivències de col·legis d'arreu, ens visiten les escoles del país, funcionem com a alberg... l'activitat es manté els

dotze mesos de l'any", agrega.

Les colònies d'estiu poden donar cabuda a prop de 800 infants i joves en els diferents torns. Mossèn Ramon explica que prop del 80% d'aquests nens són del Principat, i la resta principalment de la Seu i de la diòcesi d'Urgell. "També gent relacionada amb Andorra, nens de famílies catalanes pugen a esquiar a l'hivern, o fills d'andorrans que viuen a fora".

Des d'AINA també s'ajuda aquelles famílies que no tenen prou recursos per pagar les colònies. "El que es recapta amb els ciris, amb la venda de records, en les noces o els bateigs, serveix per crear un fons per pagar beques per als infants. I també hi ha famílies que apadrinen algun nen", ressalta mossèn Ramon. "Els problemes econòmics no han de ser un impediment per fer colònies", conclou.

 Liberals

BON DIA DE MERITXELL

GALERIA

AINA en imatges

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: mossèn Ramon amb diverses autoritats durant l'acte de col·locació de la primera pedra de la casa de colònies d'AINA, el 1979. El cap de Govern Òscar Ribas s'adreça als cònsols (amb globus) durant la inauguració d'AINA, el 1982. Mossèn Ramon Rossell durant una excursió a la muntanya amb alguns joves de les colònies. Foto de família dels participants de les estades d'AINA durant una visita al santuari de Meritxell. Un moment de lleure amenitzat amb música a la casa de colònies.

tercera via

BON DIA DE **MERITXELL**
A TOTHOM

Programa d'actes

DIMECRES

7

21.00

ROSARI

Rosari pel jardí de Meritxell i aturada a l'església. *Meritxell memòria* per recordar els 50 anys de l'incendi.

21.30

MISSA

Celebració de l'eucaristia per mossèn Ramon Sàries, arxipreste de les Valls, presidida per les autoritats del comú de Canillo. Cants dels goigs i veneració de la sagrada imatge amb una mirada i inclinació a la santa imatge de la Mare de Déu de Meritxell.

22.15

PISCOLABIS

Piscolabis de germanor al claustre de les arcades, ofert pel comú de Canillo.

22.30

BALL

Ball de festa major a la plaça del poble de Meritxell, ofert pel veïnat.

DIJOURS

8

07.00

OBERTURA DE PORTES

Obertura de les portes de l'església del santuari de Meritxell.

07.30

MISSA

Missa de l'Aurora.

09.00

MISSA JOVE

Missa jove, animada pels infants i joves de les colònies i campaments d'AINA, celebrada per mossèn Antoni Elvira, rector d'Encamp.

11.00

MISSA SOLEMNE

Eucaristia solemne a la basílica de Meritxell, presidida per l'arquebisbe-bisbe i Copríncep d'Andorra, Excm. i Rvdm. Mons. Joan-Enric Vives i Sicília, concelebrada amb els sacerdots de les Valls, amb l'assistència de les autoritats andorranes i cantada pel Cor dels Petits Cantors d'Andorra. Cant de l'himne andorrà i dels goigs, veneració de la sagrada imatge de la Mare de Déu de Meritxell i contemplació de les corones centenàries.

12.00

SARDANES

Ballada de sardanes amb la Cobla Osona i repartiment de coca i moscatell a tots els assistents, ofert pel Govern.

18.00

CONCERT

Concert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra amb la col·laboració de la Fundació ONCA a l'església del santuari basílica, ofert pel Consell General al poble d'Andorra en la Festa Nacional.

19.00

MISSA

Missa vespertina a l'església. *Meritxell memòria* per recordar la nit trista del 8 de setembre de 1972.

Amb el retorn de la campana al santuari vell de Meritxell recuperem un diàleg interromput amb el passat, honorem la història i recobrem vivències i records fonamentals per a la nostra memòria col·lectiva.

DIJOURS

15

11.00

GENT GRAN

Pelegrinatge dels residents de la residència El Cedre fins al santuari basílica de la Mare de Déu de Meritxell.

Ofrena floral d'acció de gràcies a la Mare de Déu, confeccionada a la residència, i lectura de la pregària dels residents.

DIUMENGE

18

12.00

CONCERT DE MERITXELL

DJonca: passió per la música disco, a l'Auditori Nacional d'Andorra (Ordino).

12.00

MISSA

Missa amb l'administració del sagrament de la confirmació a 16 adolescents per l'Excm. i Rvdm. Mons. Joan-Enric Vives i Sicília, arquebisbe bisbe i Copríncep. Santuari de Meritxell.

DIVENDRES

23

PELEGRINATGE DELS MONITORS D'AINA

Pelegrinatge dels monitors i de les monitores d'AINA en acció de gràcies a la Mare de Déu de Meritxell per les bones colònies i campaments viscuts pels 750 ainistes l'estiu del 2022. Revisió de la feina feta per millorar l'estiu del 2023. Programació de la formació del curs 2022-2023. Pregària per a totes

les persones que han ajudat AINA a fer possible aquest estiu l'obra social, lúdica i educativa al servei dels infants i joves d'Andorra.

DISSABTE

24

DIUMENGE

25

12.30

CONCERT

Orfeó Andorrà i Coral Casamanya, sota la direcció de Josep Puig, al santuari basílica de Meritxell.

OCTUBRE

DIMARTS

18

11.00

FESTA MAGNA

Amb motiu de la celebració de la festa magna, la festa de la gent gran, missa al santuari de Meritxell amb l'ofrena de

poemes, tallers, rams de flors i pregàries per les associacions de la gent gran de les set parròquies i per les residències de gent gran del Principat d'Andorra. Certamen literari marià en honor a la Mare de Déu de Meritxell.

▮ VIDRES I MIRALLS DE TOT TIPUS I COLORS

▮ VIDRES AMB CAMBRA I MAMPARES

DE BANY A MIDA

▮ INSTAL·LACIONS PER A BOTIGUES I OBRES

▮ ASSESSORAMENT TÈCNIC

Pressupost sense compromís

**NE Cristalleries
NOU ESTIL.**

Felicitat Dia de Meritxell

Av. Enclar 20 AD500 Sta. Coloma - Principat d'Andorra - Tel.: +376 722 237 · Mòbil: 321 023 · cristallerianouestil@andorra.ad

ACTES POPULARS

La festa recupera la normalitat

Després de dos anys marcats per les restriccions davant la pandèmia de la covid-19, la celebració de Meritxell torna enguany a la plena normalitat, amb la recuperació dels principals actes populars i tradicionals de la diada. De fet, ja des de principi d'aquest mes s'han vingut celebrant alguns esdeveniments relacionats amb la patrona d'Andorra, com ara una convivència de joves del país a la borda de Meritxell, que va tenir lloc els dies 1 i 2 de setembre, o bé la trobada dels monitors i els joves dels campanyes Caina i Tamarros, que es

va desenvolupar durant dimarts dia 6.

Aquest vespre té lloc la tradicional vetlla de Santa Maria i la recuperada festa major del poble de Meritxell. Els actes començaran a les 21 hores amb el rosari, seguit d'una eucaristia. La festa major s'iniciarà a partir de les 22.15 hores, amb un pisolabis de germanor al claustre de les arcades i un ball a la plaça del poble.

Per al dia de Meritxell, a banda de l'acte central de la jornada –la missa solemne al santuari, a les onze del matí, presidida pel Copríncep Vives–, cal destacar la missa vespertina que es farà a les set a l'església per recordar l'in-

cendi de la nit del 8 al 9 de setembre del 1972. El llarg dia de la patrona començarà a les 7.30 hores amb la missa de l'aurora, seguida de la missa jove. A partir de les dotze del migdia hi haurà ballada de sardanes amb la Cobla d'Osona. Ja a la tarda, a partir de les 18 hores, el santuari acollirà el con-

**AQUEST VESPRE SE
CELEBRA LA
POPULAR VETLLA
DE SANTA MARIA**

cert popular del Cor dels Petits Cantors d'Andorra amb la col·laboració de la Fundació ONCA.

Una altra important cita serà el concert de Meritxell, que tindrà lloc diumenge 18 de setembre a l'Auditori Nacional, amb una proposta de música disco a càrrec de la Jonca.

URCOSA

Des del 1971

ESPECIALISTES EN LA CONSTRUCCIÓ I EL DESNOLUPAMENT DE PROJECTES DINS DE L'ÀMBIT DE L'EDIFICACIÓ.
TÈCNIC CONSULTOR CERTIFICAT EN PASSIVE HOUSE

C. dels Barres 21, Santa Coloma, AD500 Andorra la Vella. T. 720 975 urcosa@urcosa.ad www.urcosa.ad

FELIÇ DIA DE MERITXELL

COMÚ DE CANILLO

COMÚ D'ENCAMP

COMÚ D'ORDINO

COMÚ DE LA MASSANA

COMÚ
D'ANDORRA LA VELLA

COMÚ DE
SANT JULIÀ DE LÒRIA

COMÚ
D'ESCALDES-ENGORDANY